

Rok 1968

Mám psát kápis za rok 1968. Vidím na konci kase tu osmičku, která je už kolikrát v našich dějinách spojena s nějakými význačnými událostmi. Po kuse nám, řádný letopočet, končící jiným číslem, nepřinesl tolik důležitých. Tedy 1278, 1348, 1618, 1648, 1848, 1868 (položení základního kamene k budově Národního divadla), 1918 (Třikrátová deklarace, generální stávka, slíbení - národní přísaha, 1. máj - první den svůl, kteří manifestovali za práva národní, sociální, politická a za obnovu českého státu, velkolepá manifestace u příležitosti 50. výročí zán. kamene k Náro. divadlu a konečně 28. říjen - vyhlášení samostatné Českoslov. republiky), nešťastný 1938, první rok 1948 a konečně ten letošní rok 1968, ve kterém již došlo k důležitým událostem. Ale o tom až na jiném místě.

Počasí. Do polovice ledna byla celkem tuhá zima; arch. č. 1968/1a, b
vlně od 7. do 14. byly noční mrazy 13 až -16°C, jedno u dokonce -20
a -23 a odpo. od -8 do -15°C. Za tři krát napadlo asi 35 cm sněhu. Zvlášť
13. ledna sněh s větříkem velmi komplikoval dopravu na silnicích i
železnicích. Dne 16. ledna přišla náhlá chladná oblačnost, všechny sněh
rychle smizel a na řekách se nikde z ledových hrůz vytvořily bariéry.
Od 20. pokračoval ráno teploměr jen -2 až -4°, odpoledne -2 až 2 a sně-

a sněhu napadlo jen asi 9 cm. a únor byl velice mírný. Až do 16. bývalo ráno -1 a -4, někdy 0° a odpo. +2 a +3. Teprve po 16. bývalo -2 až -8°, jednou i -11, ale odpo. 2 a 3°, jednou dokonce 8 a 10°. Průměr denních teplot v první polovině února byl -0,53°, v téže době v březnu -3,9° C, odpo. bývalo většinou 0 až 3°. Po 15. března noční mrazy úplně přestaly a odpo. teploty postupně dosahovaly 16 až 19°. Sněh a únor napadal vůbec, jen 24. 2. celý den přišlo a další den spadlo trochu sněhu. Stejně chladý na sláhu byl i březen. Jen do 11. 3. několikrát trochu sněhilo.

Duben byl velmi studený. K 2. lednu byly mrazy -5 až -7° a odpo. jen 2 až 5°. Mrazy přestaly teprve 13. 4. a na milikonomu, tj. 14. a 15. 4. bylo odpo. 15° C. Konec dubna bylo několik velmi pěkných dní, ale většinou byl zase hodně studený. Dost často přišlo. Meruňky, jablona a švestky kvěly sice bohatě, ale ras říjny a částí dosti naplaveno. Angreš a rybíz kvěly na překvapivě podmínce.

Červen mrazil teplot, které nám nedal květen, i když dny 8. až 10. 6. byly velmi chladivé: spadlo přes 75 mm vody. Zláť 9. 6. (a málo vody) přišly 3 velké bouřky se silou. Voda se sude jen valila. Další dny bývalo odpo. 23 až 30°, po 25. až 32° C. Až 12. 7. se silně ochladilo, přišly mrazy a 15. přišly skoro ráno 3 velké bouřky a pak až do večera přehánka se přehánkou: napadlo asi 80 mm. Začínaly žně, ale počasí se nemoudřilo. Mělo snad dno, co by nepadlo; některý den přišlo až 10 přeháněk. Trochu přeháněk byly jen 29. čce až 4. srpna. Již pak bylo stále méně a méně deštivé počasí až do 15. srpna, pak studený. Teprve od 15. srpna nastalo slupění, ale 22. až 25. byly noční mrazy -3 až -6° C a další dny dobné přehánky a mražení kvěly, jáci v poli. Dr. Martin přijel

to je jin s malým prožděním: dne 14. 11. byl tu první sníh. Půlby ještě: velký den dopoled. (celkem asi 10 cm), ale odpo. v otalo do deště a další den odpo. nebylo po sněhu ani praménky.

Prosinec přinesl mráz -6 až -10° C, jednomu dokonce i -15, i sníh přišel a v poli bylo po práz. Po 16. pros. přišla iice máhla obléha, bylo jino bláto, honem se sklízely ještě okrajky i řepa, ale zároveň na blátě práce nebyly. Dne 25. už zase mrzlo a drželo to až do konce roku. I bílo bylo.

Polní práce.

První práce byly provedeny celkem na příhodného počasí v mor-
malné době. Seti jarek na 176 ha v době od 19. do 26. 3., cukrovka pascha na 106 ha od 2. do 19. dubna, brambory na 35 ha byly pascha od 9. do 24. dubna. I jednozemí cukrovky bylo provedeno v poměrně krátké době: od 6. do 29. května. Jednaka počasí celkem přálo, jednaka na seti bylo použito obušova-
ného semene, čímž bylo jednozemí hodně usnadněno a nebylo vůbec třeba
stánek pracovní síly. Úkonnka na 10 ha byla vysemena od 25. do 29. května.

Stejně to bylo se krmivem. Trvalo okřivě počasí přisobilo, na sklizeň krmiv^{na 305 ha} trvalo od 16. 7. do 28. 8. Byly to snad nejhorší krmě od r. 1945. Páda rozmohla, kolos kombajni se bořila, obilí porušalo. Asi 80% krmu bylo karcháno od dalšího smehodnorem jin dosoušením. Deště rov-
něž velmi smřovaly, vykomost strojů a velkobjemových vozů na sklizeň
slabý. Tak se stalo, že sláma se sklízela až do konce září a vůbec ne-
sklizenas přichala ještě asi na 15 ha.

Na sklizeň brambor počasí ještě více (trvalo od 2. 9. do 8. 10.)
ale dobývání cukrovky bylo leda snad nejhorší, jaké je možno si
představit. Neustálé deště nmaoňovaly, jak práz, tak i kombajno-

vow sklizen, smízovaly denní výkony a tak se dobytího prošlo. Kvůli konce listopadu a svou do 7. prosince, kdy silné mrazy spole-
uplně znemožnily další práce. Vzhledem ke svahovitým pozemkům
růstoly na 5 ha okrajky (by se svázely až před vánočními svátky
vz, ale 0,6 ha růstalo více nesklizené a na to v lednu se v únoru
chodila polní práce). Na 150 ha nebyla provedena žádná oba.

V celku lze však říci, že v našem JZD se podařilo v le-
tošním roce 1968 upravit polní práce bez nějakých příliš těžkých
obratů, což mělo hodně v některých obcích v okolí.

Mechanisace v zemědělství. Letos bylo při práci
na poli použito strojů více než v roce 1967. Po vyčlenění práce při
stále větším nedostatku pracovních sil je to nutné. Kromě dosavad-
ních byl dán do provozu nový jízdní stroj na síť cukrovky, velký obil-
ní kombajn SK-4 a velký jízdní kombajn. Obilí bylo většinou po-
řeno kombajny, avšak ve 100 ha cukrovky sklízeli dělníci kombajny 50 ha,
až 7 ha a ostatních 37 ha - vyoraných - sklízeli jen jako divoké.

Největším problémem je každoročně sklizení suché píce. I když
se provádějí nové způsoby sklizení, jako lisování, sběr kopkovači, přis-
to je vždy část sena znehodnocena.

Ze zkušeností v letošním roce mají v místním JZD v úmyslu
se nakoupit 2 lisy na slámu a vyorávač na sklizení cukrovky. Letos
bylo na nákup strojů vyčleněno 246.000,- Kč.

Úroda polních plodin byla letos celkem nadprůmě-
rná. Jedině výnos vaječnický a jetele byl nižší než jindy letos. Neobvykle

pěkné byly strniškové přínosy, které se však pro nepřímé počasí nemohly usušit a musely být skompenzovány. Žato bylo málo, asi 32 ha kukuřice. Výnosy brambor a cukrovky byly letos nejvyšší od založení zdejšího zeměd. družstva. Vystavila se i číkanka, ale slabší byla úroda máku a hrachů; v době jejich květu přišlo. Mnoho plánovaných 33 g máku se skládalo jen 22 g, tj. 66,6%. V tomto roce bylo prodáno 50.480,-g cukrovky, což je asi o 16.000,-g více, než byl předpoklad. Tím se také zvýšila káva pro cukrovku a číkanu o 420.000,- Kč. Za 1 g cukrovky bylo 25,- Kč.

K dobrému úrodě přispěly nejen přírodní podmínky, nýbrž i hnojivé hliněné mramro má 115 ha, močírky má 35 ha a strojními hnojiv. Na 1 ha přišlo 194 kg čistých živin (v r. 1967 to bylo 182 kg, 1986 jen 145 kg).

Hektarové výnosy:

pšenice ozimá	39,- g	brambory	245,1 g	ramé 4,5 ha
" jarní	29,4 g	cukrovka	500,1 g	ost. 34,5 ha
jčmen	35,8 g	číkanka	241,- g	
směska	31,8 g	hrach	14,2 g	

Příroda a choroby plodin se v letošním roce 1968 nevyskytly v takové míře, aby nějak zřetelně snížily výnosy hosp. plodin. V boji proti plevlům byl opravdu velmi účinný postřik proti ohnivci a osarce u cukrovky.

Poznámka: Stat. "Polní práce" ač "Příroda a ch..." byly zpracovány podle výpočtů zeměd. družstva Matouška, agronomů místního JZD.

Živočišná výroba v místním JZD v r. 1968

a) skot: K 31. 12. 1968 bylo v naší obci 211 krav, 72 dovozních

jalovic, 83 kusů na výhem a 49 telat. Mléka bylo dodáno na trh 572.000,- litrů (= 52.000 nad plánovanou množství), ale masa jen 560 q proti plánovaným 600 q (denní přírůstek na kus byl jen 0,62 kg místo předpokl. 0,70 kg). Krmné dávky byly tyto: na 1 hašve 40 kg siláže, 1,2 kg jadermych krmiv, 1 kg senné chomá jalovic 20-30 kg " , 0,6 kg " " , 1 " " krmné kusy 20-30 kg " , 1,5 kg " " , 1 " "

Pro rozjímavost uvádíme tabulku dojitosti od r. 1962:

	zeměd. půda	celkem nadjino	denní průměr na 1 dojnicu	roční
1962	530 ha	203.000 l	3,71 l	997 l
1963	"	"	4,01 l	1510 l
1964	"	265.000 l	5,25 l	1908 l
1965	645 ha	524.255 l	6,15 l	2245 l
1966	634 ha	463.279 l	5,81 l	2123 l
1967	634 ha	475.825 l	6,72 l	2462 l
1968	634 ha	572.000 l	7,49 l	2748 l

b) Vepřový dobytek: K 31. 12. 1968 bylo 53 prasnic a 66 kusů ostat. vepř. dobytků. Za rok bylo dodáno 682 q masa, což je 28 q nad plán. Průměrný denní přírůstek byl 0,475 kg a na 1 kg přírůstku se spotřebovalo 2,8 kg šrotu. Za 1 prasnice bylo odchováno prům. 16 selat.

c) Drůbež: Za rok bylo odchováno 231.798 vajec, mimo toho prodáno 8733 vajec, stále bylo na odchovu odloveno 750 kusů drůbeže a 522 vyřazených slepic prodáno denně. Za rok smřelo 1 slepice prům. 166 vajec a spotřeba šrotu na 1 slepici byla denně 0,12 kg šrotu. Na konci roku mělo JZD 1565 slepic. - Osmdeset kusů toho bylo a naše obci ještě hodně drobných chovatelů drůbeže.

Číslo pro srovnání. Z předchozích statí o hektarových výnosech a živočišné výrobě je zřejmé, jak se výroba stále zvyšuje. Pro srovnání, v jakém poměru jsou dnešní výsledky k požadavkům dřívějším, uvádím ještě několik čísel: V r. 1953 soukr. návod o 5 ha zeměd. půdy měl na 1 ha zeměd. půdy dodat 770 kg vinné, 200 kg brambor, 60 kg vepř. masa (živé v.), 98 kg hov. masa (ž. v.), 580 l mléka a 280 vajec; návod o výměře 14 ha zeměd. p. měl na každém hektaru zeměd. půdy předpis 1000 kg vinné, 330 kg brambor, 71 kg vepř. masa (ž. v.), 168 kg hov. masa (ž. v.), 580 l mléka a 280 vajec - čili kromě mléka a vajec všeho hodnotivce, ~~že~~ má lepší výrobní podmínky. Dodávkové normy tohoto roku byly vůbec nejvyšší, neplnitelné, a proto hned stala roku sníženy. Dodávka vinné a brambor se vyměřovala ke 75% zeměd. půdy, masa, mléka a vajec k celé výměře. V r. 1958 bylo to u návodu s 5 ha zeměd. p. 590 kg vinné, 320 kg brambor, 61 kg vepř. m., 65 kg hov. m., 524 l mléka a 256 vajec; pro 14 ha: 710 kg vinné, 465 kg brambor, 64 kg vepř. m., 74 kg hov. m., 534 l mléka a 256 vajec. Jednotná zeměd. družstva měla menší předpisy, aby se mohla rychleji rozvíjet: na 1 ha 490 kg vinné, 235 kg brambor, 60 kg vepř. m., 57 kg hov. m., 365 l mléka a 123 vajec. Dodávka rukovatelů se pro soukr. sektor vyměřovala ke 25% zeměd. p. a norma na 1 ha u návodu s 2 ha zeměd. p. byla v r. 1953 140 kg, při 14 ha 280 g, v r. 1958 při 14 ha 245 g.

A ještě něco jsem zjistil z doby kolem r. 1950. Tehdy na existovaly k.p. traktorové stanice, které svým strojem pomáhaly traktorům se zeměd. družstvům, ale měly-li volno, byly i soukromým zemědělcům na požádání - za poplatek: sečení kombajny - 1 ha - 191 Kč, sečení semovacím 68 Kč, orba stádní - 1 ha - 85 Kč, orba hluboká 106,20 Kč.

Pěstování zeleniny. Zelenina se v místním JZ pěstovala na špa, a sice ve skleníku, v páčeništích a venku. Měli dobřích výsledků dosáhli u rychleného salátu, u melů plánovaně výnos překročili asi o 5 q, a květáky dostali na hekt o 100 q více, než bylo plánováno. Z řepniku byla pěkná úroda.

Věk pracovníků v zeměd. družstvu.

Kašo JZD k 31. 12. 1968 má 206 členů. Z toho 156 žen a 50 mužů, k. j. takových, kteří v roce odpracovali alespoň předepsaný počet dnů. Jejich věkové rozdělení je: 14 členů do 30 let, 22 od 31 do 40, 33 od 41 do 50, 32 od 60 a nad 60, je 55 členů.

Řád práce zemědělcům. Kašo JZD v něm ^{vlastní} ^{státní} byl na jaře letošního roku udělen Řád práce s tímto textem:

Pro přijetí

pracujícím v zemědělské obvodu Prostějov za významné zásluhy a výsledky v práci zemědělské jako moravského kraje

Řád práce

v Praze dne 30. dubna 1968

Prezident Československé socialistické republiky

L. Prohoda

Činnost MNV

Činnost místního národního výboru nebyla letos tak plynulá a intenzivní jako jiné roky. Měly na to silné politické příčiny ze strany a stále méně začínají, dále symy události a konání to, že v květnu se mělo konit funkční období dosavadního MNV a měly se konat volby do všech národních výborů i do Národního shromáždění.

děti. Přípravami se začalo již v únoru a na schůzi občanů v Brannu
byli schvalováni kandidáti na poslance do MNV, ONV a KNV. S některými část
voličů nesouhlasila. Do ONV byli shora navrženi Leopold Masarík a Květosla-
va Demovská, ale se schůzí vyšel návrh na Jaroslava Jurdána. Odmi-
nut byl i kandidát do KNV, který bydlí v Brně a byl navržen našemu
okresu na poslance. Do MNV bylo navrženo 36 kandidátů, jejich jména
viz na prot. listě v archivu. arch. č. 1968/2,3

Pro další vývoj v ÚV KSČ a vůbec v komunistické straně i
na pláti ke volbám však vůbec nedošlo a tak MNV fungoval ve starém
složení dále až na to, že někteří členové časem přestali vykonávat funkci.

Obnovení Národní fronty. Z podnětu předsedy MNV
byla vytvořena NF v tomto složení:

1. Za rev. org. KSČ: ^{ing.} Libulka Miroslav, Čmela František a Rns Emanuel
2. Za JLD : Čech Miloš a Matoušek Alois
3. Za TJ Sokol : Malíšek Alois, za sportovní Gígar Bohumil
4. Za výbor žen Novotná Ludmila, za školu ředitel Čmela Alois, za ČČK
Dvořák Bohumil, za chovatele drobn. zvířectva Tkáč Břislav, za pašioníky
Doležal Josef, za myslivecké sdružení Antoníček Jan. — Gígar Bohumil
poději odstoupil a na jeho místo přišel Doležal Vladimír.

Předsedou NF byl zvolen Čmela František ml., místopředsedou
Tkáč Břislav, jednatelem řez. Čmela Alois, pokladníkem Dvořák Bohumil.

Některé práce a vydání MNV v letošním roce 1968:

Do kuchyně mateř. školy, a má odebrala obědy i mateř.
škola v Hradčanech, byl nakoupen větší sporák za 3700,- Kčs, na st. zv.
Pělnickém domě bylo položeno cca 200 m² nové střešní krytiny za
4000,- Kčs, na vybavení poradny pro děti v sokolovně vydáno 7000,- Kčs

a na zřízení místní lidové knihovny, která byla v domě č. 56 přemístěna do budovy mateřské školy č. 126, bylo vydáno 3000,- Kčs.

Pozn.: Knihovněkem je od r. 1964 duchovní Rudolf Navrátil. -

byl postaven nový transformátor nákladem 4200,- Kčs a nákladem 7000,- Kčs vydlážděn chodník před domy v Ládku a v ulici; tj. od domu č. 226 na Alji k domu č. 137 na křižce Lipínka a dále podél plotu až k lince byla vybudována elektrická síť nákladem 5000,- Kčs.

Pohyb obyvatelstva v r. 1968

1. Narodili se 4 chlapci a 4 děvčata - celkem 8 dětí
2. Zemřeli 3 muži a 11 žen - " 14 lidí.

Pozn.: Matriční úřad v Dobromilicích byl sice uzavřen, od 1.1.1967 je v Neramyslicích, ale u nás na obci si vedou všechny potřebné pásmový daty.

3. Přistěhovali se: 1. Matoušek Vladimír, 2. a 3. Matoušková Helena a Marie,
4. Grunt Luděk, 5. Poluxalová Marie, 6. Pospíšilová Alena, 7. Galová Dobroslava, 8. Gal Martin, 9. Vyslouček Oto, 10. Imrichmajer Jiří, 11. Chrástil Jan, 12. Kuřka Jan, 13. Opršal Zdeněk, 14. Opršalová J.
4. Odstěhovali se: Zdráhal Bedřich, Křepar Josef, Jiří a Pavel, Matoušek Jan, Čadilová Helena, Kuřka Karel a Anna, Štěpán Jaroslav a Alena, Grigor František, Novák Vladimír, Jan a Jana ml., Přáček Alena, Růžena, Alois ml. a Ivana, Novotná Amélie, Pospíšilová Alena, ing. Novotný Jaroslav a Berky Vladimír, Olga, Erika, Mamiha a Marian (bikani) - celkem 26 osob.

K 31.12.1968 měla tedy naše obec 1004 obyvatel - podle úř. výčasu!

Doplňek "Rozhodnutí o lipách" viz na str. 324

Důchodci. Ke 30. únoru t. r. bylo v naší obci 248 důchodců. Ti pobírali většinou důchod starobní, jen několik jich

plný nebo částečný invalidní důchod a je též několik důchodů volenských a sesterských.

Rozdělení důchodů podle výše :

do 100 Kčs	4 d.	do 400 Kčs	46 d.	do 700 Kčs	8 d.	do 1000 Kčs	3 d.
150 "	3 "	450	26	750	10	1050	2
200 "	6 "	500	18	800	5	1100	-
250 "	14 "	550	15	850	7	1150	2
300 "	17 "	600	20	900	6	1200	2
350 "	18	650	7	950	5	1250	4

Jako patrné z tabulky, je nejvíce důchodů ve výši od 250 do 600 Kčs, celkem 174 a to je 70,16%. Důchody kolem 400 mají v části zemědělských dělníků v bývalého velkostatků.

Od 1. července t. r. byly některé mátké důchody zvýšeny na 400 Kčs, v manželských dvojicích na 700,- Kčs, 22 osobám se plácí přes 70 roků byla poskytnuta jednorázová výplata 300 Kčs a 14 důchodcům byl poskytován příspěvek na šaravování.

Přídavky na děti : Od 1. července činily podle vládního nařízení činily měsíční příspěvky na 1 dítě 90 Kčs, na 2 děti 330 Kčs, na 3 680 Kčs, na 4 d. 1030 Kčs a na každé další dítě o 240 Kčs měsíčně v. Károk na výplatu nebyl, jestliže pracovník měl v tom měsíci neomluvených hodin. Výplata přídavků nebyla závislá na výši výdělku a ani na tom, jak tomu bylo dříve, byl-li někdo držitelem zemědělské půdy. Dáv. se mzdě se nyní plácí všem stejně - bez ohledu na počet dětí.

Materská dovolená. Od téhož data se také prodlužuje materská dovolená ze 3 měsíců na 6 (tj. 24 týdnů) a matka v tu dobu dostává 90% své prům. měs. mzdy. Při narození každého dítěte dostane příspěv. 1000 Kčs.

Důchody a prod. v JLD.

Každé zeměd. družstvo bylo na rozhodnutí KNP v Brně dne 1. ledna 1967 přičleneno mezi družstva „s vyšší úrovní hospodářství pro účely sociálního zabezpečení“, což znamená, že nemocenské dávky a důchody se vyplácí členům družstva ze státního rozpočtu, a to výstředněji jako v jiných kávodcích. Ovšem družstvo odvádí do státní pokladny 12,5% ze všech svých přeměnitelných odměn družstevníků.

Sociální výpomoc. Při členu Valerii Dobrovodské, která JLD má její náklady 50% celkového nákladu spojeného s léčebným a lékař. výstředním a každému dítěti svých členů přispělo obnosem 300 Kčs na 1 denů pobyt v přednostním pěstounském lázeň, což je 50% celk. poplatku.

Škola.

V letošním roce 1968 jsou na našem stupni 4 třídy se 100 žáky (79 z Dobromilic a 21 z Hradčan. Je tam 3. a 4. tř. a spojen v jednu třídu - 22 žáků + 16, celkem 38 ž., což je dnes až dost.

Na celí škole je 115 žl. a 102 dívek, a to z Dobromilic 151 žáků, z Hradčan 34 ž. a z Dolopla 32 - celkem 217 žáků.

Žáci, kteří letos vyšli ze školy, přihlásili se do povolání takto:

3 na zemědělství (stavitel)	4 na zemědělství	1 na zemědělství
2 " horníka	2 " soustružníka	2 " dárce "
3 do JLD	1 " montéra	2 " kuchařství a 7 jako žáci

Na studiu šlo 6 žáků, z nich jen 1 dívka: 2 na SVVŠ, 1 na ekonomickou školu, 1 na ekon. školu, 1 do mechanizační školy a 1 do vojenské školy jako žák (Peina z Dolopla).

Dne 31. 12. odešla do důchodu profesorka Věra Bedáňková. Původně učila latíně a j. na Velké škole gymnasiu v Prostějově, ale v roce

úspěchy s událostmi při narozeninách prvního prezidenta ČSR T. G. Masaryka - arch. č. 1968/4
 ka v r. 1953, když byla celá škola (= 8. třída) vyloučena kromě jednoho žáka
 v dalšího studia - krátce dobu před maturitou, byla ve školní službě popu-
 štena: ona. Někdy čas ještě s jednou studentkou pracovala jako dělnice na
 telegrafické stanici v Kralicích, pak byla ustanovena na ZŠ v Krasnomýslíně
 a od 1. 9. 1957 v Dobrušicích. - Pozn. Mezi posílenými šora zmíněné školy
 byl i student Jaroslav Mojtek z naší obce.

Letos 1. února bylo domů 30 dětí, co má kdysi obecní škola masov-
 pilu slábnu někdejšího Františka Vlčekova, bydlí v Hradčanech a víbere něč od
 1. února 1932.

Investice: Půjčka v rámci rámců - školy do dvora ZŠ byl
 rozšířen a opatřen novými vstupy, které se tedy nemůže nikdo cizí
 dostat do školy. V domě byla malá škola. Vnitřek školy je teď
 už opravou přehledný.

V doprovodu svých učitelů účastní se akci 1. až 5. posk. ročníku
 pravidelných divadelních představení v Prostějově.

Oslavy a osvětové podniky.

1. 50. výročí vzniku ČSR. Ke letošnímu roku při - arch. č. 1968/18
 padlo 50. výročí památného dne, když byl oficiálně vyhlášen samostat-
 ný československý stát. Bylo to 28. října 1918 - na konci 1. světové
 války, když v vůli všeho lidu jsme vystoupili ze svazku poražené Ro-
 komo-uk. říše a založili samostatnou československou republiku.

Tento památný den jsme naposled oslavovali r.
 1948. Pak už se v kalendáři stále vedl jen jako Den smířlivosti, aby
 se na věč, co s ním souviselo, dříve zapomnělo.

Myslím, že jen lehký předemný vývoj způsobil, že byly oslavy tohoto výročí všude velmi ohlasy a spontánní. Obor ochrany přírody při Kar. muzeu v Praze spolu s představiteli vlády, NF a j. vyhlásil akci, nazvanou „strom republiky“, při níž měl být v každé obci nasazen nějaký strom, vysazeno stromovádi nebo posazen sad republiky.

Přípravou oslavy 50. výročí naší samostatnosti vykonali v naší obci za vedení předsedy MNV a předsedy NF řádní i míšní členové NF. Káse na slavnostním průvodu Aleji v neděli 27. října více byla tak velká jako v roce osvobození 1945. Při slavnosti, doplněná hudbou, ozářena ohněmi. U památníků obou světových válek byly položeny věnce a u sokolovny bylo vynechání slavnosti. Po mše a zpěve dětí byl na rozkaz ř. státní hymny nasazen strom republiky. Je to mladá lípka a zasadili ji členové požárního sboru velitel Vladimír Oščádal, Jaroš, Miroslav Rudýk a nejstarší aktivní člen sboru Josef Pištěk (* r. 1887) za asistence představitelů všech složek Národní fronty.

Pak byl v přeplynění sokolovně kulturní program, o jehož obsah a opravdu přehledu náplň se přičinila TJŠ pod vedením B. Kalušky a hlavně řádi Hudebních kursů při sdělení OB za vedení Frant. Krále.

Lokalizační a jiné poznámky:

a) Strom republiky, t. j. mladá lípka nasazená 27. října 1968, stojí před sokolovnou na pozemku parc. číslo 103/4.

b) Lípa svobody, nasazená 13. dubna 1919 na památku vzniku samostatné československé republiky před kostelem u silnice naproti škole obecní školy (= dům pop. č. 49), stojí na pozemku parc. č. 1234/2. V letech

ním roce 1968 má výšku 12 m, obvod kmene u země 125 cm a ve výšce 1,5 m má průměr 11 cm, obvod koruny 11 m. Stav stromu je dobrý.

Dle pomníku padlých z 1. svět. války chybí v každém jmeně nejméně jedno jméno. Alois Maláček, předs. TJŠ si však za účel rozhodl je ve stejné koruně a nasadit.

a) Prvním úkolem bylo najít bustu TGM, prvního prez. ČSR, která byla od počátku umístěna ve výklenku horní části pomníku padlých z 1. svět. války, ale někdy v letech padesátých zmizela. Bezvýslednou zůstala několikrát opakovaná výzva místního rozhlasu, aby se přihlásil, kdo o bustě něco ví, nebo ji našel na přírodním místě. Ten, kdo ji kdysi odstranil, ji též pravděpodobně přivezl. Výslovené domněnky však nemohl nikdo dokázat. A tak byl dán do výklenku nahradit jinou Masarykovou obraz.

Dodatkem ke druhému odstavci na str. 316. Ve slavnostním proslavném řečnickém ZDŠ Aloise Gmelze byl rozhodnut výnosem 28. října 1918, tehdejší občej národní (úspěchy č. legií na různých bojištích) i domácí, činnost T.G. Masaryka, dr. Ed. Benise a M. R. Střánska a konečně i okras velkých revolučních událostí v Rusku v r. 1917.

2. Kulturní činnost JZD.

a) Místní zeměd. družstvo zakoupilo 10 permanentních vstupenek do divadla v Prostějově a účastníkům hradilo vždy i jízdné vlastním autobusem.

b) K MDŽ uspořádalo pro své členky slavnostní schůzi v místnosti kina, na které byly i ženy, které již pro stáří nebo nemoc nepracují, předány bonboniéry. V rámci oslavy MDŽ nakráli tu v sobotě dne 4. března členové obom. divadla here V. K. Klieperg, "Havli-án v Římě". Celkové vydání 1400,- Kč hradilo družstvo.

c) Především byl zřízením kulturně rekreační zájmový do-
jízdních Čech. Z nákladu na zájezd 11.240 Kč hračilo 50% JZD.

3. Výstavka. V rámci oslavy 50. výročí vzniku ČSR uspořádal místní kronikář Karel Kovářik dne 15. a 16. prosince v sále sokolský výstavku pod heslem "Dobromilice 50 let ne svobodném státě". K instalaci velkou měrou přispěli svou pomocí řez. ZDŠ Alois Grmela a předseda MNV František Beblík.

První část výstavy s mapou Bakovsko-Uherska, se starými listinami a fotografiemi seznámila návštěvníky s životem ve starém Bakovsku a s oblohou na 1. svět. války. To byl na př. diplom o členství Pilsunga v legiích a volání „Křesť. sv. Jiří“, jedno z největších ruských g. anamenáří; to dostal náš občan Josef Vodař (* 21. 12. 1893, † 22. 8. 1953) v Rusku v době vlády Kerenského za přímou účasť u té slavné a velmi důležitě bitvy u Zborova. Kromě toho byla tu ještě pramenná medaile, kterou dostal Josef Vodař na sjazdu legionářů v Olomouci dne 3. čer. rna 1947 ke 30. výročí bitvy u Zborova od gen. Ludvíka Probohy.

V starších letech byly fotografie, co smirelo a jak se co v Dobrušicích měnilo, kulturní památky v naší obci, fronta v roce 1945 v nás a v okolí, situační plán obce r. 1942 a koncepční ob. - posice místních spolků a fr.: Sokolův, sportovní, chovatelů psů, kolébka chovatelů drobného zvířectva, zahrádkářů a J. D. Vystavovali fotografie, pohledy vířivostí, čestná uznání, plakáty a fr. Žbytky plochy, kralupy sou- kromé vystavovateli: Oldřich Špaček (fot. a pohlednice z pohybu v NDR mal. množství), Karel Komajník nov. sklizení chmelu - výrobků to Agrosteje v Prostějově), Jaroslav Kluban (album fotografií ze soutěže kácích kombajnů r. 1956 v NDR; kam tehdy ve skupině z ČSR byli 3 rodáci z naší obce: Vojtěch Václav).

na-konstruktu našeho kombajnu ŽM 330 - a Vladimír Zavadil s Jaroslavem Šrubanem jako mechanici), 3. manažer Jaroslav a Jan Širkovi (foto. a. usky po Itálii) a 4. ~~Starý~~ Oldřich Fiedík (fotografie a poklepnice z ~~se~~ světové výstavy v Montreálu v r. 1967).

Ka stolec středem sálu byly staré brankovky rakousko-uh., němec-
ké, ruské a mnoho řeckoslovenských, dále nákrasy, krevčik, které tu kdysi
vyráběl Jaroslav Křepeda s Bedřichem Klápilem a Eduardem Škamínou, několik
valníků na lákární pšave, které dosud vyrábí Bedřich Klápil v č. 184, a ko-
něně hodně obdivovaný exponát, něco jako první stroj, ale poháněný
horkým vzduchem, tenlo model avšak se všemi součástkami, jako má skuteč-
ný stroj, si ve volných chvílích vyrobil náš občan Zdeněk Kůčera, mistr v A-
grostroji v Prostějově.

Pozornost návštěvníků výstavy zaujala též dvě staré knihy. Ka líbe-
ně první je nápis *Knihy zakupa obce Dobromielshg 1795*. Vázu
6 kg, je v uložení v kartě (asi rejstřík), klouška i s deskami je 18 cm a ve-
šlost listů je 35,7 cm x 23,4 cm. Vyznačování je má obecní hebníka. Ka kříd-
mů listů - je to až šestý list - žene:

Holomucký Krag.

Dielina Dobromielshg.

Knihy = Kupa

Re Ansedij Polulanikij a Ischurtnikij Obce Dobromielshg.

Pak následuje ještě více křídlných textů téměř až dole. Ka skute a křídlná -
ně pozt nadpisem *Nawiessti se stoučáme*, proč byla kniha založena
a se se tak stalo z Povmistro Hochusa, Zwozyla, Piktarae Giknara, Kalkassa
a Prikassoni Fabiana, Zataiku i Michaela Lidýho - w Dobromielitzich
dnie 3^{ho} Čerwna Roku 1795.

Toto všechno je psáno ozdobným, uklepným, gelichým písmem a všechno

tri stránky ozdobně barevně rámovány. Na první straně nahoře jsou namalovány dva kánáci se symboly remičské práce.

Pak už následují „Kupovní listy“, ~~sestavené~~ svázání do této knihy v počátku podle „Militar N^{ro}“ (= vojenské číslo domu). Jsou to biskupské v německém jazyce, tištěné „laurentem“ a do nich je vepsáno kdo, komu, který cíl, s kterými pozemky a j. a v jaké ceně přechází. První 461 knih biskupských a pak už následují zápisů psaných ruce švarbachem, ale v českém jazyce většinou velmi krásným rukopisem. Nejstarší z listů má datum r. 1786, poslední zápis má datum 20. července 1807 a končí na str. 566, což je přibližně v polovině knihy. Dále je čisto. Zápisů a doby po roce 1795 jsou psány v německém jazyce.

Listující v knize dovedli jsme, že v Dobromiličech byl v té době: Křt. mostenský Dům, Wsch. Pinowar, W. Horní Mlen, W. Dvůr, Panský Zámek, Pann. Bednarna, W. Hospoda, P. Ověrna, P. Palmirna, W. Kowarna, Obecní Dům, Závra, W. Dolní Mlen, W. Dvůr, W. Skalická Hospoda, Škola a m. j.

Pozn.: O této knize, stejně jako o další mám připraveno více materiálů k zápisu, ale musel jsem to zkrátit, nakrál by to hodně místa. Kdo by se do toho však vrátil v jiné práci, až se vzdám psaní ^{bežné} občanských kreslíků.

Druhá kniha na výstavce byla „Album Hřbitovního společenství“. Toť album bylo počáno r. 1728, má 657 listů velikosti 31 x 19,5 cm, desky alba jsou potaženy hnědou látkou a ozdobeny stejnými nebo posazenými kováním s ornamenty. Z textu v albu se dovídáme, že „Hřbitovní společenství“ bylo přičleneno při farním kostele Dobromilském r. 1707 dne 19. února ve svátek Njiv. Trojice, že hlavní zásluhu o jeho přičlenění měl pan Jan Kálar Praepřický, opatřil z Richenburgu, jím na Zlatovířích, Dobromiličích a Dvůr. navířích na spolupráci se místního duchovního správce Mikuláša Šabala Dobromilského a konečně že toto album je již druhou členskou knihou. Je to první

Dení Anichrostru ^{vis.} Josefa II. kolem r. 1784 bylo v tomto 2. albu napsáno přes 8000 (tedy osm tisíc) členů, a toho 66 stannů urozeného. Mezi nimi na str. 11. člena i jméno Perillustis ac Generosus Dominus Dominus Franciscus Chalchovskij Egnes (= rytíř) de Chalchovitz, Dominus (= dominus - pán) in Chalchovitz a Perillustis Dominus Dominus Josephus Chalchovskij Egnes de Chalchovitz. Členové byli z celé Moravy, z jíz. i sev. Čech, ze Slezska, Pruského Slezska, z Vídně a odjinud. To přicházelo do Dobromilic na svátek Křížov. Kráje na pouti a dávali se psát a od té doby je v naší obci stále pouti čili hody na ten svátek.

A ještě: Mezi napsanými členy jsou i sládko z Kladna, v r. 1732 Karel Běruš, student z Místku, v. 1737 Petr Běruš z Místku (to je náhoda, že?) a 1762 na Popelčíně střechu Franta Sebastianij z Prostějova. A také mezi nimi malíř barokní malíř František Šebesta, který namaloval křesť. obrazy svatých, který visí v dobromilském r. kat. kostele nad hlav. oltářem.

4.) Lidová akademie uspořádala letos tři přednášky pro rodiče dětí 1. až 5. ročníku a 3 přednášky pro rodiče dětí 6. až 9. třídy. Všechny přednášky měl přednášet ZDŠ Alois Gemela.

5. Učení hudebních kursů v Dobromilicích. Mezi našimi hudebními nástroji v na 1. republiky učili chlapeč v kapelníka Augustina Čecha, v Bartoloměje Pzchovála, na housle též v oborníka Františka Lakomého a od r. 1930 i v učitele měst. školy Oldřicha Hlavice a snad i v jiných. Za 2. svět. války i po ní bylo v mládých kájmu, ale v. 1949 začal zase poukrošit rozněvat na housle, klavír a j. i dechové nástroje kapelník Jaroslav Vacháček, který se sem tehdy přestěhoval z Pivína. Kapelnickou školu složil v Praze v. 1946 u Václava Vacháčka, ^{od 8 let} předsedy skladatelů ČSR, housle se učil mj. dr. domo, na války v Roslavi a v letech 1946 a 48 studoval housle na hudeb. pedag. škole u prof. Trnava. Černého v Olomouci.

Do řas začali zájemci jezdit do veřejné hudební školy v tělovýchovných a v Prostějově. V lednu 1965 začal František Král z Štětína, zájemci varhami učil klavíre svých známých dětí na bytce, mandolíně a j. Na konci toho roku měl již 9 žáků a ti v březnu 1966 se sdružili a zinskovali na MDŽ. Tato na návrh předsedy místní Osvět. besedy Marie Grmelové byla učiněna dohoda, že František Král provede hudební výuku škol. mládeže v hudebních kurzech, kteří se řídí při místní O.B. M.V. podle poradení, poskytne místnost - bytce oddací síně a první vyřizování. Síně byla 29. března 1967. Přihlásilo se 20 žáků.

Podmínky kurzu v listopadu r. 1968:

a) Dne 30. srpna veř. akademie, s jejímž programem i úvodní byli rodiče žáků velmi spokojeni.

b) Na oslavě 50. výročí čs. samostatnosti dne 27. října měly vystoupení, již se těšila velkého zájmu přátele školy.

c) Dne 26. prosince vánoční besídka; na ní melodramaty, básně a vánoční náplně a dramaticko-hudební čísla s orchestralní hudbou Růžky a Stekry.

Lektor kurzu František Král studoval a aproboval u hudeb. skladatele a prof. J. N. Poláška ve Val. Meziříčí hudební tvorbu, klavír, zpívání a kompozici, má základní program smyčcových nástrojů, ve tělovýchov. harmonii měl port. flétnový má hudebně pedagogickou praxi. V zájmu formování kade je varhami a ude též dramatické představení.

Tělovýchova a sport.

a) V Těl. jedné. Škol cvičilo pravidelně 20 dětí (včetně Marie Malíškové) a 28 dětí (v. Marie Kahládkové a M. Malíškové), ale v časech

bylo jen 8 učenců a dospělých dětí 8 (mal. A. Mal. a Kalabová).

V rámci druhé okresu Prostějovského a Přerovským na výst. Slov.-
skm účastnilo se tělovýchovných slavností v Přerově dětí 8 km z Dobromilic.

Při oslavě 50. výročí vzniku ČSR učinila T. J. Sokol všechna potřebná
opatření k nasazení lístky (viz str. 316).

Ka začátku prosince byla ^{naše} tělovýchovná akademie na s hactím miv-
kuláškou nadílkou.

b) Ze sportů se pěstovala v nás letos jen kopaná. T. J. Sokol-
odstál kopané bojoval o první místo ve III. třídě Prostějovska, dále vyhrál II. roč.
fotb. turnaje ve Chválkovicích a I. ročník v Pavlovicích a v turnaji v Křemčovicích
obsadil II. místo.

Některá čísla: Hráčů na širších T. J. Sokol asi 350 osob, na šir-
ších sportovců asi 400. Na plesích se na hradbu platilo 1500 až 1800 Kčs,
výběrů a bufetu byl 1500 až 2000 Kčs. Za propůjčení sálu bral Sokol 600
Kčs, ač jen ten den otop a osvětlení stálo 430 Kčs. A co na ty dny pro
přípravu výzdoby sokolovny. Ovšem výpočet poplatků se jednotlivé org. bránily.

Pamětní padesátikoruny. K 50. výročí vzniku ČSR a arch. č. 1968/1d
současné k 20. výročí únorového vítězství pracujícího lidu byly 24. října dá-
ny do obědu pamětní stříbrné padesátikoruny. Na lici je znak ČSR a le-
topisy 1948-1968, na rubu je číselná hlava-symbol republiky - a letopisy 1918-1968.
Kolik jich bylo vydáno, nevím, ani kde kústaly. Nevídel jsem ani jednu. Vá-
ha padesátikoruny byla 20g a byla ze slitiny o 90 dílech stříbra a 10 dílech mědi.

Vyznamenání. V rámci oslav 50. výročí založení Česko-
slov. státu v r. 1918 byly udělovány Pamětní plakety občanům: 1. kteří se

nastoupili o vzniku Československa, 2. kteří bojovali proti fašismu ve Španělsku, 3. kteří bojovali proti německému fašismu za obnovení naší svobody, 4. kteří se výslovně posílili na budování socialistického státu od r. 1945. - Návrhy na udělení plakety podávaly: politické strany, společenské organizace, národy, nář. výbory a výbory Národní fronty.

arch. č. 1968/19

Z naší obce dostal plaketu Metoděj Pospíšil (podle bodu 3. a 4.) a František Kaňka (byl v Hradčanech) nyníšův předseda JZD (podle bodu 4.).

Doplňk na str. 312
dole:

arch. č. 1968/1c

Rozhodnutí o lipách. Místní JZD již podruhé požádalo radu MNV, aby schválilo vykáčení 24 vrostlých lip, které byly před 45 lety vysázeny kolem tehdejšího orelského (hrášťe) ovčáku. Pozemek je dnes majetkem JZD a měl by být obděláván. Rada MNV tento požadavek odmítla a vykáčení neschválilo ani plénem MNV, kde se vše znovu projednávalo. Zmíněný pozemek je v Pastvu na levé straně silnice k Hradčanicům.

V obci máme ještě jedno pěkné prostřanství. Je to bývalé ovčácké někdejší Tělnické tel. jednotky. Je rovněž lemováno vysokými stromy několika druhů. Posud mělo na něm JZD různé hosp. stáje a nářadí, ale už je stěhuje do svých nových objektů.

Což, nedalo by se obou pozemků využít jako hřiště pro děti nebo pro?

Různé

1. Nový obchodní dům. Dne 1. února byla konečně otevřena na Aleji nová prodejna všeho potřebyářského zboží a s tímto přímyslového, jako jsou nádobí, sklo, plechové zboží, kamna, elektrické spotřebiče, rádia, televizory, plechová atd. Z toho důvodu byly rovněž vlastně přeuseny posavadní prodejny v č. 228, v soukr. domě č. 217 a rovněž prodejna mléka, másla a p. a vajec v soukr. domě č. 265. Do uvolnění

ho domu č. 228, který byl a je majetkem Jednoty, bylo po vnitřní adaptaci přemístěna prodejna obuvi a kůže a přávním soukv. domu č. 109.

Lidé měli samoodsluhu v městě a otevření této samoodsluky v naší obci přijali jistě s nedůvěrou, jím se předavosti. Jaké to tam bude? Jak to půjde. Bude se tam (chodit) kvášt? Neskonní to deficitem?

Načas bylo téměř všichni spokojeni. Líbilo se to, že si každý mohl pojit celou prodejnu a vybrat si zboží podle chuti. Nyní nemuseli chodit až na horní konec pro mléko, jínou pro kolíky a fr. a - a bylo tu důležité - do jiné prodejny pro maso a krmivo pro mnoho věcí do města.

Rázkorníci projevíli během roku dostatek uvědomení, ukázněnosti a poctivosti, takže na konci roku činilo manko čili škála jen asi 1200 Kčs. Asi v 6 případech byli nepoctiví rázkorníci sjistěni a přiznané zboží museli zaplatit.

Nová budova dostala popr. číslo 307.

Co se u nás v samoodsluze proslalo:

1. denně asi 450 l mléka, 1100 kolíků, 200 pleťnek, chleba 2 g
2. týdně 80-100 kg másla, 100 šišek, 25 makových bábovek, 50 vánoček
syrového masa asi 6 g (chodili sem i někteří z Doloplat) a 3 g naenin
- samozřejmě krmě jiného zboží.

Normální denní těžba ^{byvala} 12 až 15.000 Kčs bez prům. zboží a s prům. slovním zbožím samozřejmě více.

Denní těžba v době horečavých nákupů (pro 21. srpna) a při inflačním pranic ^{byvala} až 30.000 Kčs.

2. Nově adaptované pohostinství. Dne 28. dubna letošního roku 1968 byl znovu zahájen provoz v pohostinství v domě č. 45. Dřívější pohostinství v tomto domě bylo uzavřeno v létě 1966, aby se mohly být pro-

vedomy různé adaptace a dalo nové zařízení. Práce byly trochu dlouhé a podle úsudku těch přísl. také trochu moc drahé - asi 260.000 Kčs. Provedeno bylo nákladem jednoty, lid. spol. družstva v Prostějově. Pro novorovaném pohoštění bylo přiznáno i výhražná a ta dosavadní v pohoštění v domě č. 113 byla křížena.

3. Vracení vykoupených nebo zabraných objektů bývalým majitelům a úprava nájemního.

Koncem uplynulého roku vyšlo vládní nařízení o nápravě některých zásahů do soukromého vlastnictví v dřívějších letech. Některé vyvlastněné nebo vykoupené soukromé domy s živností musely být vráceny, v jiných případech bylo stanoveno vyšší nájemné a místnosti používané jejich veřejnými podniky jako provozovny.

Tak např. před více lety bylo vyvlastněno dům č. 113 s pohoštěním. Žádná náhrada zaplácena nebyla, naopak bývalý majitel, který i nadále používal pohoštění toho domu jako byto, musel v jeho jednotě, lid. spol. družstvu v Prostějově, jako novému majiteli platit měsíčně 32,- Kčs jako nájemné. Letos na základě žádosti byl celý dům vrácen a jednotě přírodním majiteli platí v místnosti pro pohoštění čtrnácti nájemného 3400,- Kčs.

Méně dobře pro bývalého majitele to dopadlo s domem č. 45, kde bylo též pohoštění. Tam žádosti majitele vyhověno nebylo. Byla mu ponechána jen ta část domu, ve které je byt, to jest ^{část} podle domu č. 46, a ostatní si ponechala jednotě pro pohoštění. Tato oddělená část budovy dostala popr. číslo 93. †

† Holýny v přímém domě č. 46 dostával majitel domu měsíčně 20,- Kčs, ale nyní od 1.1.1968 více: 80,- Kčs. V domě č. 109 v ulici přímé.

mí měla jednota sklad a prodejnu hraček a obuví a majitelé domu platila škrutkové nájemního 129,- Kčs, kadeřo od 1.11.1967 nájemní 286,- Kčs. S tímto domem č. 109 byl ještě jiný případ. Tam v jedné polovině skladoviště byla v r. 1949 přestavba dřevěrní prádelna a asi na 2 či 3 roky v další části skladoviště druhou prádelnu, přeměněnou na první původnímu počtu členů neustála. Majitelé toho domu byla tehdy místní Hospodářská záložna, o níž v podíji MNV, který jí všude roku 1958 prodal manažerům Štěpánovi a Karlu Kubířkovým. V té době byla tato prádelna přičleněna k JZD, avšak objekt, tj. bývalé skladoviště, v němž byla umístěna, patřil hmotovně, tj. úředně stále k domu č. 109. Prádelny se pak návalo stále méně, přeměněná v hradě domácnosti se snažili prodloužit si vlastní prádelnu, a tak po delší dobu jednání s novým majitelem kleslo JZD v r. 1965 ke novější prádelně a na jaře 1968 uvolnilo po vzájemné dohodě i bývalý objekt. Za celou dobu nedostal však majitel toho domu vůbec žádný nájemní.

4. Krádeže v samosbluze. V noci k 5. na 6. července (a pátek na sobotu) vlezli se do místního obch. domu bočním vchodem zloději. Odvezli nějaké likoviny a j. zboží, vše v ceně asi Kčs. Tak se v sobotu prodávalo mléko a rozličný vlnu před hradovou, aby se uvnitř nakládaly šperky a j. Těchžádání samosbluz jaksi zachránělo, neboť na několik dní měla byla vykradena samosbluzka v Dřemovicích, do níž se pachatelé dostali otvorem, který si vykopali ve střeše, a pytle s moukou, margarínem a j. vynášeli dvířmi, které si otevřeli kevnití. V první polovině srpna byla mámi návštěva v samosbluze v Kramplovicích. Za nějaký čas byli pachatelé zjištěni.

5. Zvýšení cen. V letošním roce 1968 došlo občas ke zvýšení cen, ale to se týkalo většinou jen zboží průměrného. Pokaždé jen ojedinelé.

Uvedu jen několik příkladů zvýšení:

1.8. fasole bílá z 6,4 na 9,6 Kčs kroupy krmné (poz. plod) z 24 na 35,- Kčs
 hrášek zel. z 5,6 " 8,- " včedro pozinkované z 17 na 21,- "
 šejka. čaj z 2,2 " 3,6 " semijon opletený z 46 na 68,- "

16.10. kompost angreškový z 19 na 24 Kčs, meruňkový z 8,5 na 9,4

1.12. čimlo zvýšení ~~na~~ cen některého zboží 10 až 25%^{a více}; na př.:

vidle na mrvu z 8,5 na 15,50 metla rýžová z 11,- na 17,- Kčs

krmivář z 12,5 na 26,- klínkový krmec z 22,- na 32,- "

kopalka z 5,5 na 9,5 " pendlek z 28,- na 40,- "

6. Používání plynu na vaření. Koncem letošního roku je v naší obci asi 80 plynových sporáků. Cena 1 bomby s plynem o váze 10 kg je 31,- Kčs (přibližně před rokem byla o 10 Kčs vyšší). Pol domek v Prostějově se platí 7 Kčs za 1 bombu. Plyn z 1 bomby vydrží na 10-14 dní.

7. Farní kostel: opravy, rozhlas, betlém. Význam byl proveden nátěr plechové kostelní střechy a vyčištění rgny nákladem 11.300 Kčs a v listopadu byla poslána bář a kříž na věž kostela za 300,- Kčs. V červnu byl dán do provozu kostelní rozhlas; za práci a materiál zaplacen 8338 Kčs. Náklad na všechno uvedené byl uhrazen z darů farníků.

V obecní kronice nedoplatěním není zmínka o tom, že k nám v r. 1954 pořídil tehdejší farář Antonín Křípica do kostela nový betlém, a sice nový dřev. a nové pozadí v novém, modernějším provedení, zcela odlišném od dřívějšího. Pozadí starého betléma byly mohutné dřevy s věšáky a domy, což mělo představovat městečko Betlém. K novému je-li třeba dodat, že nový farář Josef Polomský v r. 1959 celkem 12 nových figurků za 4006,- Kčs - z darů farníků. Dřevěné figúrky jsou ze starších dřev umělec - řezbář Florián.

Staré sádkové sošky, semtam slucené nebo slepované, podlé-
zejí se už v bellémá prořezaného v. 1911 kadejším keplarem Aloisem Škrá-
balom, byly v prosinci 1959 prodány do hostela ve Křanovicích v Prostějově
za 600,- Kčs. Přodáv, že máme fotografii toho starého bellémar.

8. Nové objekty J. Z. D. Žemč. družstvo mělo doud, hab-
lezy a opravářské dílny v levém křídle uvolněného bývalého hostince č. 56,
v jehož pravém křídle je dosud kino MNV a v poschodí bydlí bývalý majitel.
Přístav hosp. náradí měli volně složené na přilehlém bývalém svíšti D. J.
Lépe si vybudovalo družstvo vlastní dílny, garáže a přístřešky vedle sto-
del bývalého velkostatků, jehož je od 1. ledna 1965 bezplatně užívatelem.
O tom viz na str. 239. Nyní to má družstvo všechno ve svém a pod střechou,
i když jsem tam ještě nějaké dodávky. Dosavadní náklad byl 422.000 Kčs.

Výstava drobného zvířectva. Místní organizace ČSSCHDZ
připravila na dny 8. a 9. června 11. propagační výstavu. Bylo tam 200 králíků
14 plemen, 100 holubů 12 1/2 plemen, 37 ks drůbeže velké 11 1/2 plemen, 15 ks drůbeže
malé 8 plemen, 2 ks rodu ptáci a 12 exotických ptáků.

Výstavu se zúčastnilo 98 chovatelů, z toho 12 místních a další z ok-
olí i vzdálenějších míst, dokonce až z Gottwaldova a Bruntálu. Uděleno by-
lo 16 plaket na ústní ceny a 75 diplomů na 1. ceny. Z místních vy-
stavatelů získali nejvíce cen: Věcha Běhoslav 1 čestnou cenu a tři 1. ceny na
králíky a jednu čestnou cenu na drůbež, Zdeněk Zelený 1 čestnou cenu a
dvě 1. ceny na králíky a Dolanský Josef 1 čestnou c. a dvě 1. č. na holuby a
1 čestnou č. na drůbež. Pro další početí skončila výstava sešlostem 300,- Kčs.

Výstavu zvířata oceňovali: Věchal František z Kumařova, Dolal
Karel z Gottwaldova a Krejčí J. z Olomouce.

Včeláři. V naší obci je letos organizováno 16 včelářů, se 118 včelstvy; podle r. 1967 je tedy o 8 včelstev více. Nejmladším včelářem je Jan Kocárek * 1946. Kromě toho je při ZDŠ kajmový krováček včelářů, ale žádný v něm pracuje málo. Jejich úl je t. č. umístěn u Hrnčářské, který s díky ei pracuje. Štátní příspěvek byl letos stejný jako loni: 25 Kčs na 1 včelstvo. Nejvíce včelstev má Antonín Chytil - 12, Ladislav Pozpíšil též 12, Vilém Vlášilík 10 a Hrnčář Král též 10.

Letošní rok byl pro včelářů velmi nepříznivý. Škromý oslabele bry, a na velmi studeného a deštivého počasí a jiné pastvy nebylo. Včely se musely téměř stále přikrmovat. Včelstva smířku měla jen včelstva kovářů, t. j. převedených jímama. Bylo to v lese u Podlíně, na řepce u Dobromilovic a pak na vojtěšce a v lese u Smíchov a u J. Z. D. + Brodka na vojtěšce. Zmíněné J. Z. D. si tam včely samo dovedlo, aby se vojtěšky pískali více semena.

Smířka medu byla tedy velkou velmi malá a tak celá organizace včelářů a krmivců dodala letos na štátní nákup něco málo přes 4, - g, z toho Dobromilovic samy dodaly 2,08 kg, to je přes 50% - a sice lesního medu. Škromu se 911 kg poskytl Ambros Hubert, který ~~se~~ vyjel do lesa u Podlíně v nejvhodnější dobu.

Pro seovmání medu výsledky za loňský rok 1967. Když celá krmivská organizace dodala 31, - g medu a z toho naši včeláři 801 kg, t. j. 38,75%. Nejvíce dodal Vilém Vlášilík - 152 kg, Ant. Chytil 105 kg, Hrnčář Král 97 kg, Marie Křehová (se 6 včelstvy) 70 kg a Lad. Pozpíšil 65 kg. Průměrná smířka na 1 včelstvo byla v tom roce 20 kg.

Letos medu na štátní nákup je 22,5 Kčs, průměrně oběm 28 a 30 Kčs. Vlastní pojívací včeliny - takové včely maximálně mají Vilém Vlášilík od r. 1940, Josef Dvořák od r. 1965 a Ladislav Pozpíšil jej má letos první rok.

Čestná uznání. Z našich občanů mjedle včeláři 81 letý Vilém

klauzura - od r. 1907 a Stálek Jan Pavlík od r. 1927. Při letosním 50. výročí vzniku Čs. republiky udělilo jim předsednictvo MO včelářů v Kěmžicích čestné uznání za dlouholetou činnost včelařskou.

O Dobromilicích v televizi. Několik později má předání letos -
ního ročníku mluvil i kromě jiného i o Dobromilicích duchodělsko-vočarvský aktivista Bohumil Štíger, bývalý náměstek odborové rady při ONV v Hájčíně. Listoval jsem velice, že jsem o tom nevěděl a neposlouchal to. Dovídel jsem se o tom až pak čas od jednoho našeho občana, ale nemohl jsem zjistit nic přesnějšího. Na můj písemný dotaz mi p. Štíger sdělil, že mluvil i o „moderní - su“ p. Matyáši Šalkovském v Šalce (jeho náhrobní deska je uložena ve zdejší hostele v sakristii) a o Dobromilicích to, co je v jeho knize „Pohledy“, kterou vydal před více lety. Tu jsem bohužel marně sháněl a tak se navim. Fotografie, které v televizi ukázali, si jistě pořídila televize sama a někde - si měli od zdejšího faráře Josefa Polarského.

Vývoj vnitropolitické situace. Naasedání ÚV arch. č. 1968/5 a
KSČ byla dne 5. ledna - jež má vlastní název samého pres. Antonína Novotného - oddělena funkce prvního tajemníka ÚV KSČ od úřadu pres. republiky. Ant. Novotný působil v úřadě prezidenta i nadále, ale 1. tajemníkem ÚV KSČ byl jednomyslně zvolen Alexander Dubček, do té doby 1. taj. ÚV KSS. Oddělení obou funkcí bylo provedeno „v souladu s naš - stoupavým procesem demokratizace a v rámci dělby práce“.

Křidlo se nás netušilo, jaké následky to bude mít. Začalo se psát a mluvit o demokratizaci výšního řádu, o nesprávných meto - dách některých osob ve vyšších orgánech KSČ a bylo kritizováno roz - hodování mairizovat cestou shora. Negativně se začalo psát i o jedná -

již dříve tajně mluvilo poněkud mezi známými těch postižených, ale dosti lidí to tehdy prohlašovalo za výmysl.

A jak už více roků byli dleáni k výjnému dání více či méně opatření, nevídané, tak nyní jejich nájem o by věci vzrůstal. Proboštníci mluvili a kritizovali. Dříve se málo mluvilo: a opatření i se shánělo. Ten měl dobré místo, ten sítě na studních a j., i platilo „mlčení plato“, poněkud lehkotě v původě i dělníci - až šel stran - pro dříve míněnou ale nepohodlnou kritiku se dostal na méně placené místo.

„Socialismus s lidskou tváří“ byl většinou lidí náčín, neboť byl shápnut tak, že bude svoboda a spravedlnost pro všechny a nebude žádných ostrých ^{proti těm} křásků, které se vším nesuskládí, nebo jak se to dlelo někdeš má oběch při nucení ke vstupem do J.Č.D. Je samozřejmé, že pojmy „proletariátový vývoj, demokratické, socialismus s lidskou tváří“ nemamemali v celku nic pro by, - a bylo jich mnoho - kteří na těch uplynulých 20 letech plecho nezakusili. A z těch, ^{řekli} ~~se~~ zakusili, většinou každý uvažoval, že i přes ty různé útrapy přineslo to období hodně dobrého, a málokdo řekl, že by mohl dojít k nějakému politickému nebo společenskému krachu umířitelství, a proklamaci socialismu snad nikdo nechtěl.

Z toho se sice někdy ozval podobný náznak, ale to z oběma málokdo bral vážně. Všichni žili a pracovali v novém ovzduší radostně a s chutí, ale tu přišlo něco pro nás obyčejné občany naprosto neočekávaného.

Vstup vojsk Varšavské smlouvy na území našeho státu. V časných ranních hodinách dne 21. srpna jsme se v rádiu a televizi dovědali, že vojska Sov. svazu, Německé dem. rep., Polska, Maďarska a Bulharska začala v noci obsazovat, b. j. okupovat naše území. Všichni jsme dle byli velmi překvapeni a většina lidí bolestně roz-

arch. č. 1968 / 15

a 16

tepění. Poč? To bude? To mají v úmyslu? Ten den den se v kavárnách a všude jinde pracovalo velmi potíživě. Všude se poslouchalo rádio. Nejvyšší představitelé státu a strany kom. prohlásili, že každý kompetentní státní ani stranický orgán o příchodu našich vojsk rozhodne a že naše vnitřní problémy jsme schopni si vyřešit sami.

Obsazování pokračovalo ještě celý den a přicházely nové jednotky. Všem jídel byla větší míra; na vesnici se celkem nic nedělo. Přátelsky dovolávaly přecházejícím jednotkám vstup do kasáren ani ložáren. V Praze a v některých městech spolupracovaly s přecházejícími skupinami některých občanů. Někde došlo k menším srážkám. Bylo i několik mrtvých a raněných našich občanů. Na Národním nábřeží v Praze zřítelnu sloup stál ve samostatné asi dvou. Přiblížilo se i v Prostějově a byli 3 mrtví.

Zaujalo proti přicházejícím v důsledku zpráv o tom všem vznikalo. V naší obci tehdy jistě ani 10 občanů s jejich příchodem nesouhlasilo. Začalo se užívat výrazu okupanti a na ulicích, plochách i na silnicích se objevovaly různé nápisy křídou, vápenné a pr. ka pr. Za Dubčák, za Proboštnou - okupanti ani rodin. Jděte domů! a jiné mluvy i ostřeji. Jeden, který byl u nás na mostě, mluvil ani cifroval. Ke městům i venku na křižovatkách a rozcestích obraceli naši lidé směrůvek a tak docházelo k dezorientaci pohybujících se ^{voj.} jednotek.

Podobas vyjel první den k rozcáre a klidu, aby nebylo hůř, druhý den, kdo uměl mluvit, německy obd., vysvětloval vojákům i civilistům, že je u nás klid, že tu není kontrarevoluce, proč, proč přišli, ale ti lidé říkali, že dostali rozkazy, anebo má vysvětlení nereagovali. Ale více jim byli motivem tím, že se tu opanovali nestátně, že tu kontrarevoluci nikdy neviděli, kterým byli poslání plikvístovat.

arch. č. 1968/15, d

Na paměti protestu proti vstupu sovětských a ostatních voj. jednotek na naše území bývalí partyzáni a příslušníci Čs. armádního sboru v SSSR a b. svět. války vraceli sovětská, polská a j. vzpomínková, která kdysi dostali, a podniky, místa, obasy posílaly do Sovět. svazu dopisy, že musí dříve uzavřít smlouvu.

arch. č. 1968/16

Vstup ruských vojsk na naše území měl v celém světě veliký ohlas. Ž 90 komunistických stran celého světa 79 jich vyslovilo nesouhlas s jinem Sovět. svazu, že je to porušení suverenity našeho státu a j., v mnoha městech celého světa se konaly demonstrace před budovami velvyslanectví Sov. svazu a ujednání sportovní utkání a kulturní podniky byly svolávány.

Česlem našich občanů se stala jména Proboha a Dubček.

Vědnu jednání. V Praze a některých městech jednaly orgány kom. strany a nář. výborů s veliteli sovětskými nebo jinými a dosáhly nějakých výsledků. President republiky Ludvík Proboha jednal 22. srpna s představiteli Sovět. svazu v Praze o vyřešení situace, ale jednání to nemělo k cíli, že dohodě s vládou odletěl 23. srpna dopol. s menším doprovodem do Moskvy. Tam byli k jednání přibraní i představa čs. vlády inš. Oldřich Čermák a 1. tajemník KSČ Alexander Dubček, kteří byli hned 21. srpna intermováni a odvezeni do Moskvy.

arch. č. 1968/162

Naši zástupci usilovali hlavně o zachování suverenity našeho státu, o okamžitě svolnění čs. vládních a stranických budov, rozhlasu, televize, redakcí novin a rukou o odchodu vojsk Varšavské smlouvy. Sovětská strana kromě jiného žádala zavedení cenzury tisků v SSSR, potlačení jakékoli protisovětské propagandy a pátrání všech spionážních skupin. A vojska odejdu, ať budov, v nás poměry úplně konsolidování.

arch. č. 1968/17

Ž toho bylo doma velké zklamání, ale jako odpověď na to dostaly prezidentu, vládě i ÚV KSČ a různých podniků a j. resoluce vyjadřu-

její věrnost, ochotu spolupracovat a řádající odchod „cizích“ vojsk. Dnešních sobotách a nedělích se konaly Svobodory a Dubčkovy smery na mnoha pracovištích. Mladí i důchodci se hlásili na smelové i kramborské brigády. V projevech našich představitelů zaznívaly výzvy jednotě naší společnosti, zachovat klid a mysllet na němimikelnou skutečnost.

Dne 18. října byla v Praze podepsána t. zv. Moskevská smlouva, jejímž jedním důležitým bodem byl též článek o „dočasném pobytu směrských vojsk na území ČSSR“. Následující den byl zahájen odchod vojenských ostatních složek, kteří byli domova vítáni jako hrdinové, kteří v ČSSR potlačili kontrarevoluci. Na výraz „dočasný pobyt“ hleděli naši občané skepticky a úplný odchod vojsk se jim jevil hodně daleko, v nekonání. Vždyť, hovořili, lidaci poměrně jako podmínku odchodu bylo třeba, si nějak, něco představit. Začala je i krát silně cenzura, ale dovedli zachovat klid a směřovali se s „hrubou realitou“ (to byl výraz doby) čili s nemimikelnou skutečností.

Část obyvatel začala povzobna říkat, proč by u nás nemohli být vždyť jsme to naši přátelé. V r. 1945 nás osvobodili a nyní nás znovu přišli ovládnout od Němců a od antikomunistů. Víte, část obyvatelstva nás i nadále hleděla na 21. srpna jako na akt porušení suverenity našeho státu a jako na okupaci.

Mohli vyjádřit své mínění, myslím si, že když byly pro podpisování dohody odešly i sovětské jednotky, bylo by chybou i to ostří meče, bylo by se rychleji na všechno zapomnělo, neboť, co kdo nevidí, to slyšet neboli. A přemýšleli u nás nebyly takové plé, aby mohlo dojít ke kontrarevoluci, a socialismus nebyl tak ohrožen, abychom si s tím nedovedli poradit sami. Tak jsem v tom přesvědčen já neustraník i velmi mnoho komunistů, kteří pro svoji stranu a socialismus hodně pracovali.

Panika s nákupy. Zpráva o vstupu vojsk Varšavské smlouvy měla za následek určitý smutek a nejistotu. Co bude? Bude-li to válka? Bude neboj? A začalo se nakupovat. V naší prodejně se přádnily stojany (regály) s moukou, olejem, s konzervami a jiným zboží. Kupovalo se, co se dalo, ale skladistič stačilo na doplnění. Kupovalo se i průmyslové zboží: nádobí, elektrické spotřebiče aj. Bylo však dosti těch, kteří této panice nepodlehli a nakupovali normálně.

Co napětí se projevilo i ve sportovním ve městě, ale panice se skladatelům vyplácely bez omezení a to mělo na občany uklidňující vliv.

Akce Žlatý poklad a Fond rep. Z projevu nového představitelů naší politiky bylo zřejmé, že hospodářská situace státu v důsledku uplynulých let nijak dobrá, a tu se projevila obětavost občanů. Někdy na jaře byla na pomoc státu vyhlášena akce „Žlatý poklad a Fond republiky“. Dary se rychle scházely, a až ve 2. polovině srpna celá akce téměř ustátnula, že 6. září byl stanoven počet na Fond rep. přes 207 325 000 Kčs a na Žlatý poklad bylo darováno 68 461 kg zlata (z toho nejvíce od obyvatele našeho jihozáp. kraje ~ 13 731 kg). Dne 11. října bylo pro Fond rep. 233 210 000 Kčs (Praha vedla s 94 mil., 2. byl kraj Středočeský ~ přes 24 mil., 3. kraj Západoslovenský ~ přes 21 mil.) a Žlatý poklad byl 74 240 kg zlata (tu stále vedl náš kraj s 14 kg, 2. byl Západoslovenský kraj ~ přes 13 kg a 3. Praha s více než 12 kg zlata). Pak už akce utichla.

Federalizace ČSSR. V letošním roce, když uplynulo 50. výročí vzniku samostatného Československa, dalo to uspokojivému vyjádření soužití národa českého a slovenského v tomto státě, o jehož

vanika se rozloučily dva národy. Kšilí Slováci o jistou samostatnou
autonomii zůstávali od r. 1918 bezvýsledně a úspěchy se projevily na po-
jim r. 1938 a na jaro 1939.

arch. č. 1968/20

Toto dosloví konečně k vyřešení soužití dvou národů a je
provedena k. r. federalizace ČSR. Je zřízena česká soc. rep. a Slo-
venská soc. rep. Každá z nich má svou Národní radu se svou vládou, ale
společnou Federální vládu a Federální shromáždění, které se skládá z ná-
rodních lidu a sněmovny národů. Každá z obou si bude spravovat každé po-
publika sama, ale společně v ní budou řídit federální orgány. Komunisté s po-
máháním a federalistickým uspořádáním státu vznikla Společnost pro Slovan a Slovák,
základní samospráva i po tyto oblasti, ale svého úlu nedosáhla.

Zákon o českoslov. federaci byl slavnostně podepsán na Bratislav-
ském hrade dne 30. října k. r. prezidentem rep. arm. generálem Ludvíkem Svob-
odou a nejvyššími ústředními činiteli českého i slovenského národního hnutí.

arch. č. 1968/21

Příchodem vesmíru. Ze všech pokusů ovládnutí tímto kosmickým

- 1.) Let dvou sovět. kosm. lodí Ljuna 2 a Ljuna 3, a nich Ljuna 4, řízený L. Bere-
govym, po 33 obletech kolem Země dne 28. října / r. 1968 přistál, ale Ljuna 3 federalizoval státu
- 2.) Let amer. lodí Apollo 8 s tříčlennou posádkou k Měsíci. To první
v našich dějinách. Kšilí desítkrát obletli, jeho povrch několikrát filmovali a
uskutečnili dokonce několik televizních přenosů. To první udělali státní
spojení. Jejich přistání v Tichém oceánu dne 27. 12. 1968 sledovali po celém
ho obzoru v televizi.

Konečně kšilí kšilí obsažený, ale nepřehlédli, že mi šlo třeba něco do-
bratějšího, než něco a kšilí, co jsem napsal.

V Dobrušce 24. května 1969

František Kovářik
Dobruška dne